

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Юридичний факультет

Кафедра цивільного та кримінального права і процесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“16” 10 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ»

Спеціальність 081 «Право»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Завідувач кафедри спеціальності
Гарант освітньої програми
Декан юридичного факультету
Т.в.о. директора НН ІПО
Начальник НМВ

Блага А.Б.
Блага А.Б.
Ткаля О.В.
Коваль А.А.
Січко Д.С.
Зуб К.М.
Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Актуальні проблеми протидії домашньому насильству	
Галузь знань	08 Право	
Спеціальність	081 «Право»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Право»	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова. Цикл професійної підготовки.	
Курс навчання	Д.ф.н. – 1 З.ф.н. – 2	
Навчальний рік	2023-2024	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10 семестр	14-16 триместри
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	36	6
	36	10
	78	134
Відсоток аудиторного навантаження	48%	11%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Контрольна робота (З.ф.н.)	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: вдосконалення та поглиблення знань про домашнє насильство як один з проявів гендерно зумовленого насильства; аналіз з наукової точки зору механізму домашнього насильства, особи кривдника та жертви; ознайомлення зі станом основних теоретичних та прикладних проблем, пов'язаних з: визначенням поняття, ознак та форм домашнього насильства, ідентифікацією та поширеністю його проявів, встановленням основних детермінант цього явища, особливостями організації запобігання та протидії домашньому насильству, розробкою нових форм і методів запобігання та протидії домашньому насильству та запровадженням їх у практику.

Завдання: формування у студентів науково обґрунтованих уявлень про сучасний стан протидії гендерно-зумовленому насильству; ознайомлення з основними тенденціями домашнього насильства та факторами, що його обумовлюють, характеристиками особистості кривдників та постраждалих осіб, а також з вітчизняною системою запобігання та протидії домашньому насильству і можливостями її вдосконалення; прищеплення навичок самостійного комплексного аналізу стану та факторів домашнього насильства, конкретної криміногенної ситуації, організації і безпосередньої реалізації заходів

профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством.

Передумови вивчення дисципліни: навчальна дисципліна «Актуальні проблеми протидії домашньому насильству» спрямована на професійну та практичну підготовку майбутнього юриста. Успішне опанування дисципліни базується на знаннях, вміннях та навичках, отриманих студентами під час вивчення таких дисциплін: «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Кримінологія», «Психологія», «Соціологія», ґрунтується на сучасних досягненнях науки і діючому законодавстві (положеннях міжнародного права, Конституції України, законах та підзаконних нормативно-правових актах України; психологічної і соціологічної науки).

В результаті вивчення дисципліни студент отримує:

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК3);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК7);
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК8)

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

- здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні (СК3);
- здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК9);
- здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (СК12);
- здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (СК15).

Програмні результати навчання:

- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (ПРН6);
- оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (ПРН8);
- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції (ПРН11);
- аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів (ПРН13);
- обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування (ПРН14);
- інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (ПРН17).

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ теми	Назва теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему	4	4	8
2	Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству	4	4	10
3	Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення	4	4	10
4	Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству	4	4	10
5	Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні	4	4	8
6	Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства	4	4	8
7	Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству	6	6	10
8	Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників	4	4	8
9	Віктимологічне запобігання домашньому насильству	2	2	6
	Всього за курсом	36	36	78

Заочна форма:

№ теми	Назва теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему	2	2	14
2	Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству			14
3	Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення		2	14
4	Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству	2	2	16
5	Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні			16
6	Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства			16
7	Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству	2	2	14

8	Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників		2	14
9	Віктимологічне запобігання домашньому насильству			16
	Всього за курсом	6	10	134

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

Денна форма

1	Лекція 1. Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему 1. Визначення основних термінів. 2. Поняття, види та контекст гендерно зумовленого насильства.
2	Лекція 2. Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему 1. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства. 2. Форми домашнього насильства
3	Лекція 3. Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству 1. Домашнє насильство як порушення прав людини та соціальна проблема. 2. Розвиток концепції запобігання та протидії домашньому насильству в міжнародних документах.
4	Лекція 4. Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству 1. Європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству 2. Судова практика ЄСПЛ щодо домашнього насильства
5	Лекція 5. Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення 1. Національне законодавство щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі: загальна характеристика 2. Коло осіб, на яких розповсюджується законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству
6	Лекція 6. Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення 1. Комплексний інтегрований підхід до запобігання та протидії домашньому насильству 2. Запобігання домашньому насильству як напрямок державної політики України 3. Захист і підтримка постраждалих осіб як напрямок державної політики України
7	Лекція 7. Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 1. Сімейно-правова та цивільно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства 2. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства
8	Лекція 8. Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 1. Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства 2. Відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
9	Лекція 9. Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні 1. Проблеми виміру проявів домашнього насильства. 2. Кількісно-якісні показники домашнього насильства в Україні.

10	<p>Лекція 10. Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Судова практика у справах, пов'язаних з домашнім насильством 2. Характеристика особистості кривдників та постраждалих від домашнього насильства 3. Діти як постраждали від домашнього насильства та кривдники
11	<p>Лекція 11. Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка детермінації домашнього насильства як соціального явища. 2. Детермінація домашнього насильства на макрорівні. 3. Детермінація домашнього насильства на мезорівні.
12	<p>Лекція 12. Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детермінація домашнього насильства на мікрорівні. 2. Цикли насильства. 3. «Трикутник Карпмана»
13	<p>Лекція 13. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і зміст поняття запобігання та протидії домашньому насильству 2. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству.
14	<p>Лекція 14. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. 2. Засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
15	<p>Лекція 15. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія суб'єктів протидії домашньому насильству. 2. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
16	<p>Лекція 16. Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству 2. Терміновий заборонний припис 3. Обмежувальний припис щодо кривдника
17	<p>Лекція 17. Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи 2. Програми для кривдників 3. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством
18	<p>Лекція 18. Віктимологічне запобігання домашньому насильству</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віктимологічне запобігання домашньому насильству: загальна характеристика 2. Надання допомоги та захисту постраждалим від домашнього насильства особам 3. Налагодження контакту з постраждалими від домашнього насильства особами

Заочна форма

1	<p>Лекція 1. Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення основних термінів. 2. Поняття, види та контекст гендерно зумовленого насильства. 3. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства. 4. Форми домашнього насильства
2	<p>Лекція 2. Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сімейно-правова та цивільно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства 2. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства 3. Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства

	4. Відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
3	Лекція 3. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству 1. Суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. 2. Засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 3. Взаємодія суб'єктів протидії домашньому насильству. 4. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях

4.2. План семінарських занять Денна форма

1	Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему 1. Визначення основних термінів. 2. Поняття, види та контекст гендерно зумовленого насильства.
2	Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему 1. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства 2. Поняття, ознаки та прояви фізичного, економічного, психологічного, сексуального насильства
3	Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству 1. Домашнє насильство як порушення прав людини. 2. Основні стандарти у сфері попередження насильства щодо жінок і домашнього насильства. Юридична сила міжнародних стандартів у сфері попередження насильства щодо жінок і домашнього насильства для України 3. Роль Конвенції ООН про права дитини у боротьбі з жорстоким поведінням з дітьми та протидії насильству щодо дітей у сімейному середовищі
4	Міжнародні та європейські стандарти ефективної протидії домашньому насильству 1. Зміст Європейських стандартів ефективної протидії домашньому насильству 2. Основні Рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо домашнього насильства
5	Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення 1. Прийняті закони та підзаконні нормативно-правові акти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: основні положення 2. Коло осіб, на яких розповсюджується законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству
6	Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення 1. Комплексний інтегрований підхід до запобігання та протидії домашньому насильству 2. Запобігання домашньому насильству як напрямок державної політики України 3. Захист і підтримка постраждалих осіб як напрямок державної політики України
7	Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 1. Сімейно-правова та цивільно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства 2. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства
8	Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству 1. Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства 2. Відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

9	Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні 1. Проблеми виміру проявів домашнього насильства. 2. Кількісно-якісні показники домашнього насильства в Україні.
10	Сучасний стан та основні тенденції проявів домашнього насильства в Україні 1. Судова практика у справах, пов'язаних з домашнім насильством 2. Характеристика особистості кривдників та постраждалих від домашнього насильства 3. Діти як постраждали від домашнього насильства та кривдники
11	Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства 1. Специфіка детермінації домашнього насильства як соціального явища. 2. Детермінація домашнього насильства на макрорівні. 3. Детермінація домашнього насильства на мезорівні.
12	Актуальні проблеми виявлення детермінант домашнього насильства 1. Детермінація домашнього насильства на мікрорівні. 2. Цикли насильства. 3. «Трикутник Карпмана»
13	Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству. 1. Сутність і зміст поняття запобігання та протидії домашньому насильству 2. Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству.
14	Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству. 1. Суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. 2. Засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
15	Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству. 1. Взаємодія суб'єктів протидії домашньому насильству. 2. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
16	Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників 1. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству 2. Терміновий заборонний припис 3. Обмежувальний припис щодо кривдника
17	Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників 1. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи 2. Програми для кривдників 3. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством
18	Віктимологічне запобігання домашньому насильству 1. Віктимологічне запобігання домашньому насильству: загальна характеристика 2. Надання допомоги та захисту постраждалим від домашнього насильства особам 3. Налагодження контакту з постраждалими від домашнього насильства особами

Заочна форма

1	Поняття, види та форми гендерно зумовленого насильства: введення у проблему 1. Визначення основних термінів. 2. Поняття, види та контекст гендерно зумовленого насильства. 3. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства. 4. Форми домашнього насильства
2	Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: засади формування та удосконалення 1. Національне законодавство щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі

	<p>2. Коло осіб, на яких розповсюджується законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству</p> <p>3. Запобігання та протидія домашньому насильству як напрямок державної політики України</p> <p>4. Відповідальність за вчинення домашнього насильства та за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству</p>
3	<p>Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству</p> <p>1. Сімейно-правова та цивільно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства</p> <p>2. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства</p> <p>3. Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства</p> <p>4. Відповідальність за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству</p>
4	<p>Вітчизняна система запобігання та протидії домашньому насильству</p> <p>1. Суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству.</p> <p>2. Засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству</p> <p>3. Взаємодія суб'єктів протидії домашньому насильству.</p> <p>4. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях</p>
5	<p>Спеціальні та обмежувальні заходи щодо кривдників</p> <p>1. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи</p> <p>2. Програми для кривдників</p> <p>3. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили злочини, пов'язані з домашнім насильством</p>

4.3. Завдання для самостійної роботи

Денна форма

4.3.1. Обов'язкова самостійна робота:

4.3.1.1. Контрольні запитання та завдання

Приклад контрольних запитань

(повний перелік контрольних запитань розміщується в MOODLE індивідуально для кожної групи)

1. Поняття гендерно зумовленого насильства
2. Види гендерно зумовленого насильства
3. Групове гендерно зумовлене насильство
4. Гендерно зумовлене насильство як частина національних звичаїв
5. Гендерно зумовлене насильство, пов'язане з війною і мілітаризмом
6. Гендерно зумовлене насильство з боку поліції і представників влади
7. Гендерно зумовлене насильство при торгівлі людьми
8. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства

Приклад практичних завдань

(повний перелік завдань розміщується в MOODLE індивідуально для кожної групи)

Завдання: Робота з кейсом

1. Ознайомтесь з історією сім'ї, письмово розкрийте та обґрунтуйте свої відповіді на такі питання:

- чи є ситуація домашнім насильством;
- які індикатори та яка форма домашнього насильства;
- кваліфікуйте дії Омельченко Віталія та підготуйте проект відповідного правозастосовчого акту, враховуючи вимоги щодо його законності, обґрунтованості та вмотивованості.

2. Підготуйте проект оцінки ризиків вчинення домашнього насильства (наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.03.2019 № 369/180).

3. Підготуйте виступ за пунктами 1 і 2, щоб під час проведення аудиторного заняття обґрунтовано сформулювати свою правову позицію, мати змогу опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

«Історія сім'ї Омельченків

19 травня, біля 20 годин 15 хвилин, гр. Омельченко Віталій повернувся з роботи за місцем свого проживання. Перебуваючи в кімнаті квартири, в якій проживає сім'я Омельченка, останній виявив, що в ній відсутній його малолітній син Омельченко Сергій, котрий на той час уже повинен був повернутися зі школи. Через деякий час з роботи до квартири також повернулася дружина Омельченко Ксенія. Вони припустили, що їх син Сергій на той час ще міг знаходитися в приміщенні школи, тому вийшли з квартири в пошуках сина. Вияснивши, що їх сина в школі немає, Омельченки почали розшукувати свого сина в місцях скупчення молоді в районі розташування їх місця проживання. Через деякий час, відшукавши свого сина, Омельченко Віталій зі своєю дружиною та їх сином разом направилися до за місцем свого проживання. Уже знаходячись в кімнаті квартири, біля 22 годин 20 хвилин, Віталій почав вияснювати у свого сина Сергія причини його тривалого затримання з поверненням за місцем свого проживання, а також причини відсутності при ньому його шкільного ранця. Після цього, Омельченко в той час, коли його дружина була відсутня в кімнаті квартири, розлютившись на те, що його син Сергій розповів йому декілька версій свого несвоєчасного повернення зі школи, а також причину відсутності при ньому його учнівського ранця, повідомив своєму сину, що за свою брехню він буде наказаний. На виконання цього Омельченко, знаходячись з ним наодинці в кімнаті квартири, взяв ремінь від штанів із залізною пряжкою і діючи умисно, почав наносити цим ременем численні удари по всіх частинах тіла свого сина, спричинивши йому тілесні ушкодження у вигляді множинних крововиливів та саден.

Згідно висновку судово-медичної експертизи № 1302/Є від 25 липня 2005 року тілесні ушкодження у вигляді множинних крововиливів та саден виникли при нанесенні не менше 115 травматичних впливів тупим предметом, який не відобразив в собі індивідуальних властивостей травмуючого предмета та

відносяться до легких тілесних ушкоджень, як такі, що потягли за собою розлад здоров'я на строк не більше 6-ти днів.

Раніше Омельченко систематично у вигляді покарань заставляв свого сина Сергія списувати велику кількість учнівських зошитів, вивчати велику кількість віршів до пізньої ночі за те, що останній приходив зі школи з незадовільними оцінками. При цьому малолітній Сергій, на вимогу свого батька, повинен був стояти в кутку кімнати на колінах та тримати у своїх витягнутих руках важкі речі, в тому числі гантелю, праску тощо. У випадку невиконання вимог, за цим слідувало обов'язкове покарання малолітнього Омельченко Сергія шляхом нанесення ударів ременем по всіх частинах тіла. В доповнення до вищеописаних покарань, Омельченко систематично забороняв своєму сину виходити гуляти на вулицю після його повернення зі школи.

Так, зранку 20 травня Омельченко Віталій, будучи вільним від своєї роботи, залишившись зі своїм сином за місцем їх проживання, розуміючи, що його сину в цей день не слід йти до школи, оскільки на його тілі залишилися множинні садна та крововиливи від побоїв, повідомив останньому, що він не піде до школи без свого учнівського ранця. Після цього, Омельченко Віталій разом зі своїм сином пішли до лісу, що знаходиться поруч з місцем їх проживання, де почали шукати учнівський ранець в тих місцях, на які вказував останній. Так і не відшукавши учнівського ранця свого сина, Омельченко відвів його знову до кімнати квартири, звідки через деякий час, залишивши свого сина без будь-якого нагляду, пішов у своїх справах. При цьому, Омельченко наказав своєму сину протягом всього дня вивчати вірші та читати дитячу літературу.

21 травня та 22 травня, у вихідні дні, Омельченко заборонив своєму сину виходити впродовж цих днів гуляти на вулицю, а наказав знову вивчати вірші та читати книжки, при цьому також залишивши останнього впродовж тривалого часу без будь-якого нагляду. 23 травня малолітній Омельченко Сергій знову не пішов на навчання до школи, а залишився в кімнаті квартири, де на протязі дня у вигляді покарання повинен був вивчати вірші та читати дитячу літературу. Перед тим, як йти на роботу цього ж дня, біля 08 години 00 хвилин, Омельченко Ксенія навідалася до школи, де повідомила класному керівнику 2-А класу про те, що її син Сергій захворів на ангіну і не буде відвідувати заняття в школі до кінця навчального року.

Свідок Петроченко Анатолій розповів, що він проживав у трикімнатній квартирі, що належить його матері Петроченко Ніні, разом зі своїм батьком Петроченко Ігорем, матір'ю, братом Петроченко Денисом, сестрою Омельченко Ксенією, її чоловіком Омельченко Віталієм та племінником Омельченко Сергієм. Чоловік його сестри Омельченко Віталій став проживати в їх квартирі після звільнення з місць позбавлення волі. Спочатку Віталій нормально відносився до сина, потім через деякий час почав систематично бити сина, заставляв Сергія вчити вірші та писати в зошитах стоячи на колінах. Його племінник Омельченко Сергій вчив вірші стоячи на колінах, тримаючи при цьому у витягнутих руках важкі речі, а саме, гантелю або праску. Омельченко Віталій бив племінника широким тяжким ременем. Свідок неодноразово робив зауваження Віталію з приводу виховання сина. А тому останній заборонив Сергієві спілкуватись зі свідком, його братом та їх батьком. Його сестра Ксенія та її чоловік Віталій заставляли сина робити уроки

при включеному телевізорі або при музиці. Свідок бачив в коридорі та у ванній кімнаті сліди крові від побиття його племінника. В покарання батьки залишали його племінника на цілий день без їжі. Вночі Омельченко Віталій заставляв сина прати свою одягу та чистити взуття по декілька разів. Його племінник ніколи після школи не гуляв на вулиці, а сидів в цей час у закритій кімнаті та вчив вірші до пізньої ночі або списував велику кількість зошитів. Із-за великої кількості синців та побоїв його племінник іноді навіть не відвідував школу.

Свідок Петроченко Ігор показав, що його зять, Омельченко Віталій, разом з його дочкою, Омельченко Ксенією, після чергового звільнення Віталія з місць позбавлення волі, почали проживати разом з ним та його синами. Віталій тривалий час ніде не працював. На той час дружина свідка, Петроченко Ніна, проживала за власним бажанням в с. Насташка. Одразу ж після повернення з місць позбавлення волі Омельченко Віталій начебто, жив нормально з його дочкою, до свого сина Сергія також ставився нормально. Але після того, як Омельченко Віталій повторно зареєстрував шлюб з його дочкою, між ним і його синами, з одного боку, та його дочкою і її чоловіком, почалися постійні сварки. Коли його онук Сергій пішов до школи в 1-й клас, він вже міг читати і писати. Але за найменший проступок Омельченко Віталій бив свого сина ременем по всіх частинах його тіла, а його дочка в цей час сильно кричала на свого сина. Йому стало дуже шкода свого онука, і він почав просити його дочку, щоб вона зі своїм чоловіком не били так свого сина. На його прохання Віталій з його дочкою накинулися на нього, почали обзивати різними нецензурними словами. Після цього, його дочка, тримаючи у своїх руках свого сина Сергія, котрий був повністю роздягнутий, сказавши приблизно наступне: «О, так Ти його любиш! То забирай його собі!», заштовхнула його без одягу до кімнати свідка. При цьому, його дочка повідомила йому на підвищених тонах, що ніякої одягу його внуку вона не дасть. Омельченко в цей час кричав з кімнати, що він відмовляється від свого сина. На наступний день, після вище описаних подій, коли він зібрався онуку купити якусь одягу, про що повідомив йому, то ці його слова почула його дочка, котра прибігла до його кімнати і повідомила, що вони самі куплять своєму сину одягу, забрала його з його кімнати. Одного разу, восени, його син Петроченко Анатолій розповів йому, що якось біля 02 години ночі, він почув якісь ляскання. Коли Анатолій зайшов до кімнати, в якій проживає його дочка зі своїм чоловіком та їх сином, то побачив, що хлопчик стояв на колінах в кутку кімнати, а перед ним лежав підручник. Тобто, Омельченко таким чином заставляв свого сина вчити вірш. При цьому, його онук у витягнутих руках тримав праску, його штани були спущені, а Омельченко періодично бив його своїм ременем по задньому місці. З часом його онук став замкнутим, невеселим. На обличчі його онука він постійно бачив синці, або гугі на його голові. На його запитання, звідки ці синці беруться, його онук відповідав, що батько часто б'є його кулаком по голові. Коли 19 травня, він вийшов на кухню, то там був Омельченко, який йому розповів, що його онук Сергій не прийшов вчасно зі школи за місцем свого проживання, та ще й до того по дорозі зі школи загубив свій портфель.

Малолітній Омельченко Сергій розповів, що його батько Омельченко Віталій відносився до нього добре, майже ніколи його без причини не бив.

Омельченко Віталій заявив, що жорстоко з сином не поведився.»

4.3.1.2. Підготовка доповідей з подальшим захистом під час заняття

Приклад тем доповідей

(повний перелік тем доповідей розміщується в MOODLE індивідуально для кожної групи)

- «Запобігання та протидія домашньому насильству як напрямок державної політики України»
- «Сучасний стан домашнього насильства в Україні»
- «Витоки формування комплексу жертви»
- «Кримінологічні портрети кривдника та жертви: аналогії та відмінності»
- «Вплив складних життєвих обставин на виникнення домашнього насильства»
- «Сімейна конфліктність як фактор домашнього насильства»
- «Трикутник Карпмана»
- «Комунікативні навички фахівців у сфері права для ефективного проведення опитування/ допиту постраждалих від домашнього насильства»
- «Поняття та класифікація заходів запобігання та протидії домашньому насильству»
- «Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству»

4.3.1.3. Творчо-пошукові завдання

Приклад творчо-пошукового завдання

(повний перелік творчо-пошукових завдань розміщується в MOODLE індивідуально для кожної групи)

«Судова практика України з розгляду справ стосовно насильства»

(виконується один з варіантів за вказівкою викладача):

На сайті Єдиного державного реєстру судових рішень (<http://www.reyestr.court.gov.ua/>) ознайомтесь та узагальніть відомості 10 постанов про притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП протягом останніх шести місяців (із вказівкою їх URL-адрес) за такими питаннями:

- а) за вчинення яких форм домашнього насильства і у якій кількості були притягнуті особи;
- б) у чому саме полягали прояви ДН та яка шкода була завдана;
- в) які відомості Ви змогли отримати про кривдника та постраждалу особу (стать, сімейна роль, рід занять тощо);
- г) чи був кривдник притягнений до відповідальності: якщо так – яке стягнення та у якому розмірі було призначене, якщо ні – яка причина;
- д) чи був кривдник направлений на проходження програми для кривдників;
- е) визначте узагальнені сильні та слабкі сторони досліджених матеріалів;

ж) яким чином, на вашу думку, можна удосконалити досліджені матеріали.

4.3.2. Вибіркові види самостійної роботи (необов'язкові).

1. Тези доповіді на студентську наукову конференцію.

Студенти за бажанням обирають науково-практичну або наукову конференцію, самостійно, або, консультуючись з викладачем, формулюють тему доповіді з актуальних питань застосування юридичної техніки.

Тези доповіді повинні бути оригінальним авторським рукописом, мати наукову новизну, відповідати напряму роботи конференції і оформлені відповідно до вимог, які висуваються організатором у інформаційному повідомленні.

2. Участь у заходах неформального навчання.

Студенти за рекомендацією викладача реєструються та проходять он-лайн курс, або самостійно обирають навчальний курс на доступних платформах (EdEra, Prometheus тощо) відповідно тематиці навчальної дисципліни та узгоджують його з викладачем. Після закінчення курсу сертифікат завантажують у систему Moodle.

Заочна форма

Обов'язкова самостійна робота на заочній формі навчання передбачає:

1. Виконання контрольної роботи (включає тестові завдання, творчо-пошукове завдання та теоретичні питання);
2. Підготовку доповіді.

Вибіркові види самостійної роботи (необов'язкові) включають:

1. Написання тез доповіді для участі у науковій конференції;
2. Участь у заходах неформального навчання.

Приклад індивідуального завдання для студентів заочної форми навчання (повний перелік варіантів розміщується в MOODLE індивідуально для кожної групи)

0 варіант контрольної роботи

I. Виконайте на контрольну роботу:

1. Виконайте тестові завдання:

1. Термін гендер означає:
 - а) соціальну статтю
 - б) форму насильства
 - в) прагнення до контролю
 - г) політичну (релігійну) течію
2. Чи розповсюджується дія законодавства про запобігання та протидію домашнього насильства на колишнє подружжя:

- а) ні, оскільки вони вже не є членами сім'ї
- б) так, лише за умови, якщо вони після розлучення продовжують спільно проживати, вести спільне господарство та мати взаємні права та обов'язки
- в) так, незалежно від факту спільного проживання
- г) так, лише за умови, якщо у них є спільні неповнолітні діти

3. Чи існує на сьогоднішній день заборона застосування батьками або особами, які їх замінюють, фізичних покарань щодо своїх дітей:

- а) це напрям педагогіки, тому законом це питання взагалі не регулюється
- б) ні, такої заборони не існує, оскільки відповідно до ст. 151 Сімейного кодексу батьки мають право обирати форми та методи виховання
- в) так, така заборона існує у Сімейному (ст. 150) та Цивільному (ст. 289) кодексах, а за застосування таких покарань особи можуть бути позбавлені батьківських прав (ст. 164 Сімейного кодексу), притягнені до адміністративної або кримінальної відповідальності

2. Виконайте творчо-пошукове завдання:

Справа Європейського суду з прав людини «Опуз проти Туреччини»

- а) прочитайте справу ЄСПЛ «Опуз проти Туреччини» та коротко, але з урахуванням усіх важливих моментів її опишіть;
- б) правильно визначте, які саме права людини були порушені у цій справі;
- в) детально розкрийте, у чому саме полягало порушення цих прав;
- г) визначте, що ЄСПЛ було вперше визнано у цій справі.

3. Розкрийте питання:

Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, на регіональному рівні

II. Підготуйте доповідь за темою: «Вплив складних життєвих обставин на виникнення домашнього насильства»

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS: Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / MozillaFirefox / MS Edge; Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, GoogleMeet; Система електронного навчання Moodle 3.9; Тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, маркери).

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Критерії оцінювання: аргументована, логічна, повна відповідь; вільне володіння матеріалом всього навчального курсу; оперування відповідними понятійними інструментами, використання юридичних термінів; вміння встановити зв'язок між теоретичною «базою» та практикою застосування юридичної техніки; вміння аналізувати

конкретні проблеми правотворчої, правозатосовчої, право реалізаційної, інтерпретаційної техніки; залучення до відповіді самостійно опрацьованої літератури; вміння аналізувати нормативні документи та користуватися знаннями нормативних актів для рішення конкретних правових норм.

1. Поняття гендерно зумовленого насильства
2. Види гендерно зумовленого насильства
3. Групове гендерно зумовлене насильство
4. Гендерно зумовлене насильство як частина національних звичаїв
5. Гендерно зумовлене насильство, пов'язане з війною і мілітаризмом
6. Гендерно зумовлене насильство з боку поліції і представників влади
7. Гендерно зумовлене насильство при торгівлі людьми
8. Домашнє насильство як вид гендерно зумовленого насильства
9. Проблеми у визначенні поняття та змісту домашнього насильства
10. Специфіка сім'ї та домашнього насильства в різні часи та епохи
11. Форми домашнього насильства
12. Домашнє насильство як порушення прав людини
13. Основні стандарти у сфері запобігання та протидії насильству щодо жінок і домашньому насильству
14. Юридична сила міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії насильству щодо жінок і домашньому насильству для України
15. Основні положення Загальної декларації ООН про права людини щодо права на життя, свободу від насильства та дискримінації
16. Основні положення Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок у галузі захисту та забезпечення прав жінок
17. Значення Декларації ООН про викорінення насильства щодо жінок
18. Основні напрямки діяльності Спеціального доповідача з питань насильства щодо жінок у напрямку протидії домашньому насильству
19. Значення Модельного закону ООН про домашнє насильство
20. Компетенція Міжнародного кримінального суду щодо насильницьких злочинів за ознакою статі
21. Роль Конвенції ООН про права дитини у боротьбі з жорстоким поведінням з дітьми та протидії насильству щодо дітей у сімейному середовищі
22. Зміст Європейських стандартів ефективної протидії домашньому насильству
23. Основні Рішення Європейського суду з прав людини у справах щодо домашнього насильства
24. Основні положення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
25. Поняття та форми домашнього насильства відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
26. Визначення, основні прояви та ознаки фізичного насильства
27. Визначення, основні прояви та ознаки психологічного насильства
28. Визначення, основні прояви та ознаки сексуального насильства
29. Визначення, основні прояви та ознаки економічного насильства
30. Коло осіб, на яких розповсюджується дія Закону України «Про запобігання та

протидію домашньому насильству»

31. Координація взаємодії суб'єктів на загальнодержавному рівні
32. Цивільно-правова та сімейно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства
33. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства
34. Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства
35. Запобігання та протидія та домашньому насильству як напрямок державної політики України
36. Сутність та значення підзаконних нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
37. Проблеми виміру проявів домашнього насильства
38. Кількісні показники домашнього насильства в Україні
39. Якісні показники домашнього насильства
40. Характеристика особи кривдників
41. Характеристика постраждалих від домашнього насильства
42. Специфіка детермінації домашнього насильства як соціального явища
43. Класифікація детермінант домашнього насильства
44. Основні чинники домашнього насильства на макрорівні
45. Сімейна десоціалізація та сімейна конфліктність як чинники домашнього насильства на мезорівні.
46. Вплив складних життєвих обставин на виникнення домашнього насильства
47. Основні детермінанти домашнього насильства на мікрорівні
48. Механізм вчинення домашнього насильства
49. Цикл домашнього насильства
50. Комунікативна модель драматичного трикутника Карпмана
51. Сутність і зміст поняття запобігання домашньому насильству
52. Співвідношення понять протидія, профілактика, припинення, запобігання, відвернення злочинів і правопорушень
53. Класифікація запобіжних заходів
54. Об'єкти запобігання домашньому насильству
55. Правова основа діяльності щодо запобігання та протидії домашньому насильству
56. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
57. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, на регіональному рівні
58. Надання допомоги та захисту постраждалим від домашнього насильства особам
59. Основні засади запобігання та протидії домашньому насильству в Україні
60. Загальносоціальне запобігання домашньому насильству
61. Реалізація у вітчизняному законодавстві щодо протидії домашньому насильству закріпленого у Стамбульській конвенції «принципу 4Р»
62. Спеціально-кримінологічне запобігання домашньому насильству
63. Заходи у сфері запобігання домашньому насильству
64. Терміновий заборонний припис стосовно кривдника
65. Обмежувальний припис стосовно кривдника;

66. Взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи
67. Віктимологічне запобігання домашньому насильству
68. Направлення кривдника на проходження програми для кривдників
69. Відшкодування матеріальних збитків і моральної шкоди, завданих унаслідок вчинення домашнього насильства
70. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
71. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
72. Повноваження районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій та виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
73. Повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
74. Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
75. Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
76. Повноваження органів, установ і закладів охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
77. Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
78. Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб
79. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
80. Права постраждалих від домашнього насильства осіб
81. Координація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, на місцевому рівні

«0» варіант іспитового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання.

Кафедра цивільного та кримінального права і процесу
Дисципліна «Актуальні проблеми протидії домашньому насильству»
Спеціальність «Правознавство»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Поняття гендерно-зумовленого насильства *(максимальна кількість балів – 13).*
2. Визначення, основні прояви та ознаки сексуального насильства *(максимальна кількість балів – 13).*

3. Правова основа діяльності щодо запобігання та протидії домашньому насильству (максимальна кількість балів – 14).

Завідувач кафедри Блага А. Б.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Обов'язкові види роботи:		
1	Опитування на семінарських заняттях або за погодженням з викладачем – написання есе (передбачено 3 відповіді/ есе)	3 x 4 = 12
2	Практичні завдання (передбачено виконання 5 завдань)	5 x 4 = 20
3	Підготовка доповіді з подальшим захистом під час заняття (передбачено 1)	1 x 4 = 4
4	Виконання творчо-пошукового завдання (передбачено виконання 3 завдань)	3 x 8 = 24
5	Екзамен	40
	Всього	100
Вибіркові (необов'язкові) види роботи:		
1	Тези доповіді на студентську конференцію	
2	Участь у заходах неформального навчання	
3	Наукова стаття (у співавторстві з науковим керівником)	

Заочна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Обов'язкові види роботи:		
1	Опитування на семінарських заняттях або за погодженням з викладачем – написання есе (передбачено 2 відповіді/ есе)	2 x 4 = 8
2	Практичні завдання (передбачено виконання 4 завдань)	4 x 4 = 16
3	Підготовка контрольної роботи, у т.ч.: – виконання тестового завдання; – виконання творчо-пошукового завдання; – теоретичне питання	30 3 x 2 = 6 1 x 18 = 18 1 x 6 = 6
4	Підготовка доповіді	1 x 6 = 6
6	Екзамен	40
	Всього	100
Вибіркові (необов'язкові) види роботи:		
1	Тези доповіді на студентську конференцію	10
2	Участь у заходах неформального навчання	10

3	Наукова стаття (у співавторстві з науковим керівником)	10
---	--	----

Критерії оцінювання:

Опитування, есе: аргументація і правова регламентація відповіді; обсяг відтвореної інформації та її співвідношення до обсягу повної інформації з даного питання; обсяг додаткової інформації, здобутої студентом, та доцільність її використання; частота допомоги викладача; кількість похибок (помилочок, недоліків, неточностей) у відповіді; логічний зв'язок відтвореної інформації.

Максимальна оцінка – 4 бали. Доповнення відповідей інших студентів оцінюється максимально в 1 бал.

Вирішення практичних завдань: правильне рішення по суті; обґрунтування та розкриття усіх поставлених запитань; вміння правильно визначити повний обсяг нормативних та правових актів; логічна послідовність викладення матеріалу із дотриманням норм вітчизняного законодавства та міжнародного права. Максимально за вирішення одного практичного завдання студент може отримати 4 бали.

Творчо-пошукові завдання: обґрунтованість, ступінь розкриття сутності питань; уміння працювати з дослідженнями, юридичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; логічна завершеність викладу матеріалу; юридична грамотність, посилання на нормативно-правові акти та наукові статті.

Максимальна оцінка – 8 балів

Доповідь: вступ, у якому визначено актуальність запропонованої проблеми; основна частина, в якій стисло розкривається наукова ідея автора, її теоретичне та практичне обґрунтування та авторське бачення проблеми; висновки та рекомендації щодо подальшого вирішення проблеми; системність і лаконічність викладення матеріалу, уміння вести наукову дискусію; цілісність і логічність представленого матеріалу; оформлення використаних джерел відповідно до ДСТУ.

Вибіркові (необов'язкові) види роботи:

Тези доповіді, наукова стаття: актуальність проблеми, ступінь розкриття предмету дослідження, наявність узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел, стильова єдність тексту, наявність наукової новизни, дотримання вимог академічної доброчесності, оформлення використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015. Максимальна оцінка-10 балів.

Участь у заходах неформального навчання: відповідність теми заходу тематиці навчальної дисципліни, узгодження з викладачем, наявність сертифікату про участь у відповідних заходах. Максимальна оцінка-10 балів.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
3. Декларація про усунення насильства щодо жінок. Проголошено резолюцією 48/104 Генеральної Асамблеї ООН від 20 грудня 1993 року.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 №658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 655 «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 654 «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-%D0%BF>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 824 «Про затвердження типових положень про денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, та спеціалізовану службу первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2019-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 145 «Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2021-%D0%BF#Text>
9. Наказ Мінсоцполітики від 11.12.2018 № 1852 «Про утворення Державної установи «Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей»». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1458-18/print>
10. Наказ Мінсоцполітики та МВС України від 13.03.2019 № 369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства». URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE33304.html
11. Наказ МВС України від 01.08.2018 № 654 «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18?lang=uk>
12. Наказ МВС України від 25.02.2019 № 124 «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з

- профілактичного обліку кривдника уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19>
13. Наказ МОН України від 22.05.2018 № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>
14. Наказ МОН України від 02.10.2018 №1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами». URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-viyavlennya-reaguvannya-na-vipadki-domashnogo-nasilstva-i-vzayemodiyi-pedagogichnih-pracivnikiv-iz-inshimi-organami-ta-sluzhbami>
15. Наказ МОЗ України від 01.02.2019 №278 «Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства, або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їх медичної допомоги». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0262-19>
16. Наказ Мінсоцполітики від 01.10.2018 № 1434 «Про затвердження Типової програми для кривдників». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18>

Навчально-методичні матеріали

1. Актуальні проблеми протидії домашньому насильству : навчальний посібник / А. Б. Блага, О. С. Тунтула, О. О. Кочемировська ; за заг. ред. А. Б. Благої. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 208 с.
2. Дудоров О.О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). – К.: Ваїте, 2019. – 288 с. URL : https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf
3. Забезпечення надання правових послуг особам, постраждалим від домашнього насильства : практичний посібник для надавачів правової допомоги / К. Л. Бойчук, С. М. Бреус, Т. І. Бугаєць, Л. О. Гриценко, Д. О. Пилипенко; за заг. ред. А. Б. Благої. – К., 2023. – 136 с.
4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами : Довідник для членів парламенту. – К., К.І.С., 2014. – 101 с. URL : <https://rm.coe.int/1680096e45>.
5. Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посіб. / за заг. ред. А. Б. Благої. – К. : ФОП Клименко, 2020. – 156 с. URL : https://ukraine.unfpa.org/uk/Coordinators_manual
6. Путівник уповноважених осіб/відповідальних працівників місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посіб. / за заг. ред. А. Б. Благої. – К. : ФОП Клименко, 2020. – 104 с. URL : https://ukraine.unfpa.org/uk/Focal_points_manual
7. Роль і завдання поліції в місцевій системі запобігання та протидії домашньому насильству : посіб. / С. В. Альошкін, К. Л. Бойчук, О. В. Даценко, О. В. Ковальова; за заг. ред. А. Б. Благої. – К., 2023. – 221 с.

8. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : наук.-метод. посіб. для суддів. – 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. – 208 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/4/7/232716.pdf>
9. Протидія домашньому та гендерно зумовленому насильству й добробут громад. Метод. посіб. / за заг. ред. О. О. Кочемировської. – К. : ФОП Клименко, 2020. – 64 с. URL : https://ukraine.unfpa.org/uk/General_matters_GBV
10. Протидія домашньому насильству органами Національної поліції: метод. посіб. / С.В. Альошкін та ін. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2019. 93 с. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7386/protudiya_dom_nasul_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7.2. Додаткові:

1. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія / А. Б. Блага. – Х.: ФО-П Макаренко, 2014. – 360 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/1599759/>
2. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. / [В. В. Голіна]. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2011. – 120 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/594662/>
3. Харитоновна О. В. Ключові засади гендерної політики в кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству: науково-практичний посібник / О. В. Харитоновна. Харків: ТОВ «Видавництво "Права людини"», 2018. 344 с
4. Протидія та запобігання домашньому насильству – МВС. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/activity/domestic-violence>
5. Судовий розгляд справ про видачу обмежувального припису у справах домашнього насильства: міжнародні стандарти та огляд національної практики / Бугаєць Т. URL : <https://rm.coe.int/ukr-restraining-protection-orders-dv-report-ukraine/1680a03399?fbclid=IwAR01Dh3s93A4x5pR3JhSZYkZbev8x94ztnlZINk5m8a4WTr86tChaebf7vg>
6. Стандарти й методика оцінки ризиків для різних зацікавлених сторін в Україні: подальші кроки реалізації міжнародних стандартів щодо гарантування безпеки постраждалих осіб від насильства стосовно жінок та домашнього насильства : аналітичний звіт / Манн Л., Бугаєць Т. URL : <https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809eefb4>
7. Ставлення громадян до гендерно зумовленого та домашнього насильства. URL : https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/prezation_rozirvy_kolo_column_1_0.pdf
8. Що робити, коли ви дізналися про домашнє насильство : путівник для небайдужих. URL : https://ukraine.unfpa.org/uk/GBV_what_to_do